Valkoposkihanhi ja merimetso – Luonnonvarakeskuksen asiantuntijalausunto

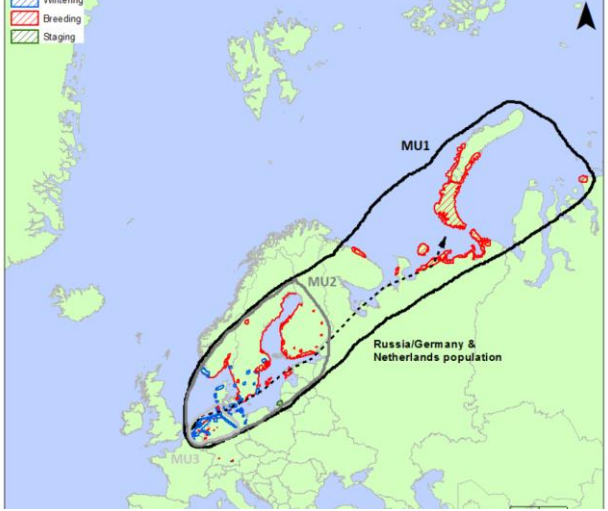
Markus Piha, erikoistutkija
Jukka Forsman, tutkimusprofessori
Lari Veneranta, tutkija
Mikko Olin, erikoistutkija

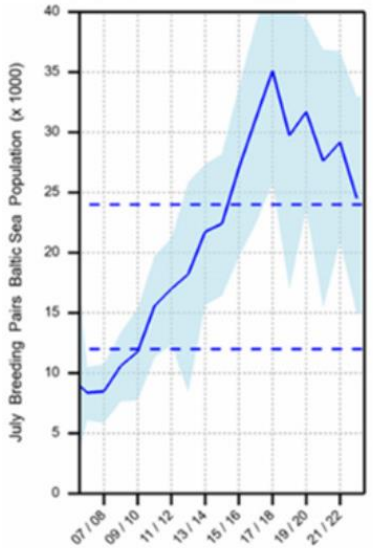
 © LUONNONVARAKESKUS

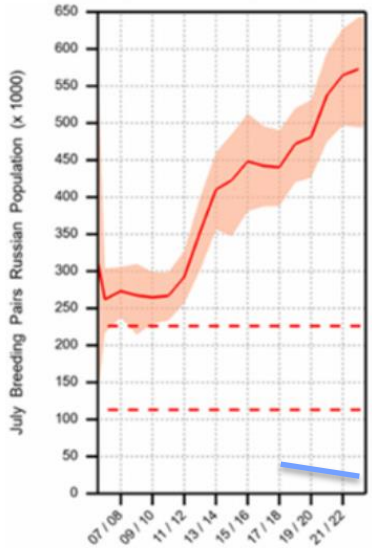
Valkoposkihanhi – populaation tila

- Lausunnon perusta: Luken tutkimukset, kirjallisuus
- Euroopan runsaslukuisin hanhilaji
- **Arktinen kanta** kasvanut 50 000 → 1,5 miljoonaan yksilöön (vuotuinen kasvu 8–10 %)
- Kanta kasvaa, kasvu hidastunut ennusteesta
- Suotuisan suojelun viitearvo: 113 000 pesivää paria – nyt ~550 000 paria

- Itämeren pesivä kanta 24 000 paria, kasvu pysähtynyt

Kartta ja kuvaajat: Jenssen ym. 2022 (EGMP Technical report 20.) ja
EGMP Population Status and Management Recommendations 2024 Briefing Note

Valkoposkihanhi – Vaikutukset ja hallinta

- ARKTINEN populaatio aiheuttaa maatalousvahinkoja etenkin Kaakkois-Suomessa (700 000 – 900 000 läpimuuttavaa hanhea)
- Etenkin *kevätvahingot* (ens. nurmisato) merkittäviä (korvaukset jopa 3–4 M€, vaihtelee suuresti vuosittain)
- Torjuntakeinot: passiiviset tehottomia, aktiiviset kalliita
- Hanhipellot tehokkaita paikallisesti, mutta eivät laajasti kustannustehokkaita, lievittävät konfliktia.
- Tutkimusten mukaan nykyisellä valkoposkihanhien populaation koolla hanhien aiheuttamia maatalousvahinkoja ei voida merkittävästi vähentää kansallisella- ja muuttoreittitasolla ilman kannan rajoittamista.
- Biologisesti arktisen kannan voi katsoa kestävän metsästystä.
- EGMP (AEWA/UN) seuraa ja ohjaa kannanhoitoa muuttoreittitasolla

© LUONNONVARAKESKUS

Merimetso – tausta ja vaikutusten arvio

- Palasi Suomeen 1996, kanta runsastunut, n. 30 000 pesää n. 55 koloniassa
- Populaation seurannasta vastaa *Suomen ympäristökeskus*, Luken lausunto keskittyy kalastovaikutuksiin. Tutkittu: ravinnonkäyttöä, haastattelututkimukset kalastajille, kalakantavaikutuksia
- Merimetso on yleispeto: ravintona pääasiassa yleisiä kaloja, joiden markkina-arvo on pieni. Kuitenkin ahvenen osuus ravinnosta voi olla n. 20 % (kuha 0,45 %)
- Ei merkittäviä haittoja kaupalliselle kalastukselle tai kalanviljelylle laajasti – paikallisesti on vaikutuksia. GPS-seuranta: saalistus pääosin 10 km säteellä koloniasta.
- Kalakantoihin vaikuttavana tekijänä merimetson vaikutus laimenee, kun huomioidaan esim. kalastuskuolevuus, ympäristön pilaantuminen ja kalojen lisääntymisen ongelmat

Merimetso -

- Kalankasvatus: vahingot estettävissä suojaamalla (vaatii investointia)
- Avorysissä tappiot voivat olla suuria
- Merimetsokannan säätely ei todennäköisesti kohenna kalakantojen tilaa
- Kohdennetuilla toimilla rajatuilla alueilla voi olla positiivisia vaikutuksia kalastukseen
- Syysmetsästys ei välttämättä kohdennu paikalliseen ongelmaan, koska saaliiksi ainakin osin muualla pesinyttä läpimuuttavaa kantaa
- Merimetsosta myös hyötyjä: särkikalojen saalistus vähentää kalalajien välistä kilpailua
- Merikotka rajoittaa merimetsopopulaation kasvua
- Toimenpiteiden kohdennus tarkasti ja eettisesti, haavakoiden välttäminen tärkeää

© LUONNONVARAKESKUS